

Vec T-210/01

General Electric Company proti Komisii Európskych spoločenstiev

„Žaloba o neplatnosť — Hospodárska súťaž — Rozhodnutie Komisie vyhlasujúce koncentráciu za nezlučiteľnú so spoločným trhom — Nariadenie (EHS) č. 4064/89 — Letecké trhy — Nadobudnutie spoločnosti Honeywell spoločnosťou General Electric — Vertikálna integrácia — Viazaný predaj — Účinky vylúčenia — Horizontálne prekryvanie — Právo na obranu“

Rozsudok Súdu prvého stupňa (druhá rozšírená komora) zo 14. decembra
2005 II - 5596

Abstrakt rozsudku

1. *Žaloba o neplatnosť — Predmet — Rozhodnutie v oblasti kontroly koncentrácií — Rozhodnutie založené na viacerých pilieroch odôvodnenia, z ktorých každý postačuje na odôvodnenie jeho výroku — Kritériá nezlučiteľnosti so spoločným trhom splnené aspoň vo vzťahu k jednému z relevantných trhov — Nedôvodná žaloba*
[Článok 230 ES; nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 1 písm. a) a ods. 3]

2. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúmanie Komisiou — Posúdenia ekonomickej povahy — Diskrečná právomoc pri posúdení — Súdne preskúmanie — Rozsah — Hranice (Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2)*

3. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Neexistencia domnienky (Nariadenie Rady č. 4064/89)*

4. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Analýza predpokladaného vývoja na relevantnom trhu — Potreba presnej analýzy — Súdne preskúmanie — Rozsah (Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 2 a 3)*

5. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Koncentrácia konglomerátneho typu — Pojem — Zohľadnenie pravdepodobnosti vzniku alebo posilnenia dominantného postavenia na referenčnom trhu v súvislosti s jedným z podnikov zúčastnených na koncentrácii — Prípustnosť — Možnosť Komisie vychádzať z predvídateľného správania subjektu — výsledku koncentrácie — Podmienky — Predloženie presnej analýzy opierajúcej sa o presvedčivé dôkazy (Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 2 a 3)*

6. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Koncentrácia konglomerátneho typu — Zohľadnenie predvídateľných protisúťažných správaní — Prípustnosť — Neexistencia povinnosti Komisie posúdiť pravdepodobnosť takýchto správaní podniku z hľadiska rizík, ktoré sú s ním spojené (Článok 82 ES; nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 2 a 3)*

7. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Kritériá — Vytvorenie alebo posilnenie dominantného postavenia významne narušujúceho efektívnu hospodársku súťaž na spoločnom trhu — Kumulatívna povaha — Vzájomné pôsobenie — Povinnosť formálne uviesť pri druhom kritériu hľadiská, ktoré hoci boli vyjadrené v súvislosti s prvým kritériom, sú tiež relevantné v súvislosti s druhým kritériom — Neexistencia (Článok 82 ES a článok 253 ES; nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 2 a 3)*

8. *Hospodárska súťaž — Dominantné postavenie — Pojem (Článok 82 ES)*

9. *Hospodárska súťaž — Dominantné postavenie — Kvalifikácia podľa mimoriadne významného trhového podielu — Posúdenie posilnenia trhových podielov na trhu podliehajúcim verejným obchodným súťažiam charakterizovanom zadávaním obmedzeného počtu zákaziek vysokej hodnoty (Článok 82 ES)*

10. *Hospodárska súťaž — Dominantné postavenie — Existencia — Vplyv silnej konkurencie na relevantný trh — Neexistencia v prítomnosti podniku, ktorý je schopný správať sa nezávisle od hospodárskej súťaže — Finančné ústupky dohodnuté s cieľom vyhrať určité verejné obchodné súťaže týkajúce sa výrobkov vysokej hodnoty — Neexistencia vplyvu (Článok 82 ES)*

11. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Uplatnenie Komisiou — Autonómia vo vzťahu k posúdeniam vykonaným orgánmi tretích štátov*

12. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Protisúťažné účinky vyplývajúce z priameho vertikálneho vzťahu — Účinky závisiace od budúceho správania subjektu — výsledku fúzie — Povinnosť Komisie oprieť sa o presvedčivé dôkazy, pokiaľ ide o pravdepodobnosť uvádzaného protisúťažného správania — Volné hodnotenie dôkazov (Nariadenie Rady č. 4064/89)*

13. *Hospodárska súťaž — Dominantné postavenie pri predaji nevyhnutných súčiastok — Odmietnutie predaja — Zneužitie (Článok 82 ES)*

14. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúmanie Komisiou — Preukázanie existencie správania, ktoré v blízkej budúcnosti vytvorí alebo posilní dominantné postavenie — Povinnosť oprieť sa o presvedčivé dôkazy (Nariadenie Rady č. 4064/89)*

15. *Konanie — Predloženie nových dôvodov počas súdneho konania — Nový dôvod — Pojem — Odpoveď na otázku Súdu prvého stupňa položenú ako opatrenie na zabezpečenie priebehu konania — Vylúčenie*
(Rokovací poriadok Súdu prvého stupňa, článok 48 a 64 ods. 3)

16. *Akty inštitúcií — Odôvodnenie — Povinnosť — Rozhodnutie odlišujúce sa od predchádzajúceho rozhodnutia vo veci, ktorá sa týkala podobných alebo rovnakých situácií alebo v ktorej vystupovali rovnaké hospodárske subjekty — Rozsah*
(Článok 253 ES)

17. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Vykonanie — Pravidlá prijaté Komisiou na tento účel — Povinnosť Komisie konať v súlade s nimi — Oznámenie o definícii trhu — Rozsah*
(Článok 82 ES; oznámenie 97/C 372/03)

18. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúmanie Komisiou — Definícia relevantného trhu — Kritériá — Zastupiteľnosť výrobkov — Pojem*
(Nariadenie Rady č. 4064/89; oznámenie Komisie 97/C 372/03, bod 36)

19. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Posúdenie zlučiteľnosti so spoločným trhom — Trh charakterizovaný nepriamou a relatívne slabou konkurenciou — Nadobudnutie jediného konkurenta podnikom v dominantnom postavení — Pripustnosť — Podmienky — Preukázanie neexistencie akejkoľvek efektívnej hospodárskej súťaže na trhu pred koncentráciou*
(Článok 82 ES; nariadenie Rady č. 4064/89)

20. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúmanie Komisiou — Závazky dotknutých podnikov, ktoré môžu viesť k tomu, že oznámená koncentrácia sa stane zlučiteľnou so spoločným trhom*
(Nariadenie Rady č. 4064/89)

21. *Konanie — Návrh na začatie konania — Formálne náležitosti — Určenie predmetu konania — Zhrnutie dôvodov, na ktorých je návrh založený*
(Rokovací poriadok Súdu prvého stupňa, článok 44 ods. 1)

22. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Správne konanie — Prístup k spisu — Rešpektovanie práva na obranu — Hranice*
(Nariadenie Rady č. 4064/89)
23. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Prístup k spisu — Rozlišovanie podľa dôkazov v neprospech alebo prospech*
24. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Prístup k spisu — Rešpektovanie práva na obranu — Hranice*
25. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Správne konanie — Prístup k spisu — Odmietnutie práva na prístup v čase medzi rozhodnutím o začatí konania a oznámením o výhradách — Porušenie práva na obranu — Neexistencia*
[Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 6 ods. 1 písm. c)]
26. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Správne konanie — Prístup k spisu — Právo účastníkov koncentrácie na prístup k spisu po častiach počas celého konania — Neexistencia*
(Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 18 ods. 1)
27. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Správne konanie — Krátkosť priebežných lehôt konania — Zohľadnenie požiadavky rýchlosti pri posudzovaní rešpektovania práva na obranu*
(Nariadenie Rady č. 4064/89; nariadenie Komisie 447/98, články 13 a 21)
28. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Činnosť vyšetrovateľa — Rozhodnutie, ktorým sa mení jeho postavenie v priebehu konania — Priama náhrada pôvodnej funkcie novou funkciou*
(Rozhodnutie Komisie 2001/462, článok 2 ods. 1 a 2)
29. *Právo Spoločenstva — Zásady — Základné práva — Dodržiavanie zabezpečené súdom Spoločenstva — Zohľadnenie Európskeho dohovoru o ľudských právach*
(Článok 6 ods. 2 EÚ)

1. Ak niektoré z dôvodov rozhodnutia môžu rozhodnutie samy osebe dostatočne odôvodňovať, potom vady, kto-

rými môžu byť poznačené iné dôvody aktu, v žiadnom prípade nemajú vplyv na výrok.

Okrem toho, ak výrok rozhodnutia Komisie spočíva na viacerých pilieroch odôvodnenia, z ktorých každý by bol dostatočným základom pre tento výrok, zrušenie aktu prichádza v zásade do úvahy len vtedy, ak je každý z týchto pilierov protiprávny. Za tohto predpokladu nemôže omyl alebo iná protiprávnosť, ktorá má vplyv len na jeden z pilierov odôvodnenia, byť dostatočným dôvodom na zrušenie sporného rozhodnutia, ak tento omyl nemohol mať rozhodujúci vplyv na výrok inštitúcie — autora tohto rozhodnutia.

oznámenou koncentráciou. Ak preto konštatuje, že uvedené kritériá sú splnené vo vzťahu k čo i len jednému z dotknutých trhov, musí byť koncentrácia vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom.

Z toho vyplýva, že takéto rozhodnutie môže byť zrušené len vtedy, ak sa dá konštatovať nielen to, že niektoré jeho odôvodnenia sú protiprávne, ale aj to, že odôvodnenia, ktoré prípadne nie sú protiprávne, nestačia na odôvodnenie nezlučiteľnosti oznámenej koncentrácie so spoločným trhom. V každom prípade toto konštatovanie nevylučuje potrebu preskúmať, či sa niektoré aspekty hospodárskej súťaže identifikované v napadnutom rozhodnutí navzájom umocňujú, takže by bolo neprirodzené preskúmať každý z nich izolovane.

Toto pravidlo sa uplatňuje v kontexte rozhodnutí v oblasti kontroly koncentrácií. V tejto súvislosti musí Komisia zakázať koncentráciu, ak splňa kritériá článku 2 ods. 3 nariadenia č. 4064/89. Z článku 2 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia vyplýva, že Komisia musí pri posudzovaní koncentrácie vziať do úvahy najmä potrebu zachovávať a rozvíjať efektívnu hospodársku súťaž v rámci spoločného trhu, najmä vzhľadom na štruktúru všetkých dotknutých trhov. Keď teda Komisia posudzuje, či koncentrácia vytvára alebo posilňuje jedno alebo viacero dominantných postavení, ktorých dôsledkom môžu byť významné prekážky efektívnej hospodárskej súťaže, musí tak urobiť s odkazom na podmienky existujúce na každom z trhov, ktoré môžu byť ovplyvnené

(pozri body 42 — 45, 48, 734)

2. Komisia v ekonomickej oblasti disponuje istou mierou voľnej úvahy na účely uplatnenia hmotnoprávných ustanovení nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi, najmä článku 2. Z toho vyplýva, že preskúmanie

súdom Spoločenstva sa obmedzuje na overenie vecnej presnosti skutkových zistení a absenciu zjavne nesprávneho posúdenia.

Pokiaľ ide o povahu preskúmania, medzi skutkovými údajmi a zisteniami, na ktorých nepresnosť môže súd upozorniť vo svetle predložených tvrdení a dôkazov, na jednej strane a úvahami ekonomickej povahy na strane druhej, existuje zásadný rozdiel.

(pozri bod 61)

Ak má Komisia istú mieru voľnej úvahy na účely aplikácie hmotnoprávných ustanovení nariadenia č. 4064/89, neznamená to, že súd Spoločenstva nesmie preskúmať právne kvalifikovanie ekonomických údajov Komisiou. Súd Spoločenstva musí totiž nielen overiť vecnú presnosť predkladaných dôkazných prostriedkov, ich dôveryhodnosť a koherentnosť, ale aj preskúmať, či tieto dôkazy spolu tvoria celok relevantných údajov, ktoré sa musia zohľadniť pri posudzovaní zložitej situácie a môžu byť základom pre z nich vyvedené návrhy.

(pozri body 60, 62, 63, 253)

3. Nariadenie č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi nevytvára domnienku, pokiaľ ide o zlučiteľnosť oznámenej koncentrácie so spoločným trhom, takže sa nemožno domnievať, že Komisia by mala koncentráciu, ktorá patrí do jej pôsobnosti, v prípade pochybností schváliť. Komisii v každom prípade prináleží vytvoriť si jasný názor o uvedenej zlučiteľnosti a podľa toho rozhodnúť.

4. S ohľadom na mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje Komisia v hospodárskej oblasti na účely aplikácie hmotnoprávných ustanovení nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi, je efektívne súdne preskúmanie potrebné o to viac, ak Komisia vykonáva analýzu predpokladaného vývoja trhu, ktorý by mohol vplynúť z plánovanej koncentrácie.

Takáto analýza musí byť vykonaná veľmi obozretne, keďže v nej nejde o preskúmanie minulých udalostí, pri ktorých sú často k dispozícii mnohé dôkazné prostriedky umožňujúce

pochopiť ich príčiny, dokonca ani o súčasné udalosti, ale o predvídanie budúcich udalostí s väčšou alebo menšou pravdepodobnosťou, ak nie je prijaté žiadne rozhodnutie, ktoré by koncentráciu zakazovalo alebo upresňovalo jej podmienky. Analýza predpokladaného vývoja spočívajúca v preskúmaní, v čom by koncentrácia mohla zmeniť faktory určujúce stav hospodárskej súťaže na danom trhu, aby sa zistilo, či by z nej vyplynuli závažné prekážky hospodárskej súťaže, si vyžaduje predstaviť si reťazenie príčin a následkov, aby potom bolo možné vychádzať z tých, ktorých pravdepodobnosť je najvyššia.

(pozri bod 64)

5. Koncentrácie konglomerátneho typu sú tie, ktoré neprinášajú horizontálne prekryvanie činností účastníkov koncentrácie ani vertikálne vzťahy medzi nimi v užšom slova zmysle. A hoci vo všeobecnom meradle takéto koncentrácie nemávajú protisúťažné účinky, v určitých prípadoch ich mať môžu. Ak Komisia v rámci analýzy predpokladaných účinkov koncentrácie konglomerátneho typu môže dospieť k záveru, že vzhľadom na konglomerátne účinky s veľkou pravdepodobnosťou v relatívne blízkej budúcnosti vznikne alebo sa

posilní dominantné postavenie, ktorého dôsledkom môžu byť významné prekážky efektívnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu, musí koncentráciu zakázať.

V tejto súvislosti koncentrácie konglomerátneho typu spôsobujú určité špecifické problémy, najmä vzhľadom na to, že jednak analýza takejto koncentrácie môže zahŕňať analýzu predpokladaného vývoja, ktorá zohľadňuje určitý časový úsek v budúcnosti, jednak že isté správanie subjektu — výsledku fúzie môže v značnej miere ovplyvniť účinky tejto koncentrácie. Reťazenie príčin a následkov nadväzujúcich na takúto koncentráciu preto môže byť ťažko rozpoznateľné, neisté a ťažko preukázateľné. V tomto kontexte má osobitný význam kvalita dôkazných prostriedkov, ktoré Komisia použije na odôvodnenie rozhodnutia, ktorým vyhlási koncentráciu za nezlučiteľnú so spoločným trhom, keďže tieto dôkazy musia podoprieť úsudok Komisie, že ak by takéto rozhodnutie neprijala, scenár ekonomického vývoja, z ktorého vychádza, by sa mohol realizovať.

(pozri body 65, 66)

6. Pri analýze účinkov koncentrácie konglomerátneho typu Komisiou treba pravdepodobnosť určitého budúceho správania posúdiť komplexne, to znamená pri súčasnom zohľadnení tak motivácie k takémuto správaniu, ako aj faktorov, ktoré môžu túto motiváciu obmedziť, respektíve vylúčiť, a to vrátane prípadnej protiprávnosti takéhoto správania.

by mala preukázať pravdepodobnosť porušenia, a to, že toto porušenie bude sankcionované viacerými právnymi poriadkami, je príliš špekulatívna.

Bolo by však v rozpore s cieľom prevencie, ktorý sleduje nariadenie č. 4064/89, vyžadovať od Komisie, aby pri každej plánovanej koncentrácii preskúmala, či by motivácia k takémuto protisúťažnému správaniu bola obmedzená, ba dokonca vylúčená z dôvodu protiprávnosti daného konania, pravdepodobnosti jeho odhalenia a stíhania príslušnými orgánmi tak na úrovni Spoločenstva, ako aj na národnej úrovni, a prípadných z toho vyplývajúcich sankcií. Z toho vyplýva, že Komisia v zásade musí zohľadniť prípadný protiprávny, a teda sankcionovateľný charakter správania ako faktor, ktorý môže zmenšiť, dokonca vylúčiť podnety, ktoré pôsobia na podnik, aby sa správal určitým spôsobom. Toto posúdenie však neznamená, že sa vyžaduje vyčerpávajúce a detailné preskúmanie právnych úprav rôznych právnych poriadkov, ktoré by sa mohli uplatniť, a represívnej politiky v nich uplatňovanej, keďže analýza, ktorá

A tak, ak Komisia môže bez vykonania špecifického a detailného skúmania v tejto veci identifikovať protiprávnosť predmetného správania podľa článku 82 ES alebo iných ustanovení práva Spoločenstva, ktoré má právomoc aplikovať, prináleží jej túto skutočnosť zistiť a zohľadniť ju na účely posúdenia pravdepodobnosti takéhoto správania zo strany subjektu — výsledku fúzie.

Hoci má Komisia v tejto súvislosti právo vychádzať zo súhrnnej analýzy legality predmetného správania a stupňa pravdepodobnosti, že toto správanie bude potlačené, vychádzajúc zo skutočností, ktoré sú jej známe v čase prijímania rozhodnutia v oblasti kontroly koncentrácií, musí v rámci svojho posúdenia identifikovať správanie, ktoré predpokladá, a prípadne posúdiť a zohľadniť odradzujúci účinok, ktorý by mohol mať jeho zjavne alebo veľmi pravdepodobne

protiprávny charakter podľa práva Spoločenstva.

vážnou prekážkou hospodárskej súťaže až do tej miery, že môže byť samo osebe zneužitím dominantného postavenia.

(pozri body 70 — 75, 303, 304, 424, 425, 468)

7. Článok 2 ods. 2 a 3 nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi stanovuje dve kumulatívne kritériá, z ktorých prvé sa týka vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia a druhé skutočnosti, že hospodárska súťaž na spoločnom trhu ním bude vážne narušená. Preto môže byť koncentrácia zakázaná iba v prípade, ak sú splnené obidve kritériá stanovené v článku 2 ods. 3.

Zneužitím dominantného postavenia môže byť, ak podnik v dominantnom postavení posilní svoje postavenie do takej miery, že dosiahnuté dominantné postavenie by vážne bránilo hospodárskej súťaži, to znamená, že by prežili iba podniky, ktoré sú vo svojom správaní závislé od dominantného podniku. Z toho vyplýva, že posilnenie dominantného postavenia ako také môže byť

A tak, *a fortiori*, posilnenie alebo vytvorenie dominantného postavenia v zmysle článku 2 ods. 3 nariadenia č. 4064/89 môže byť v určitých prípadoch prejavom významných prekážok efektívnej hospodárskej súťaže. Toto konštatovanie vôbec neznamená, že druhé kritérium stanovené v článku 2 nariadenia č. 4064/89 sa právne prelína s prvým kritériom, ale len to, že z tej istej skutkovej analýzy určitého trhu môže vyplývať, že sú splnené obidve kritériá.

Pri zisťovaní stupňa obmedzenia slobody správania konkurentov nejakého podniku s cieľom určiť, či vzniklo alebo bolo posilnené dominantné postavenie tohto podniku, sa Komisia zvyčajne môže odvolať na tie isté okolnosti, aké sú relevantné pri posúdení, či toto vytvorenie alebo posilnenie dominantného postavenia má za následok vznik vážnych prekážok efektívnej hospodárskej súťaže na spoločnom trhu. Okolnosť, ktorá značným spôsobom obmedzuje slobodu konkurentov pri autonómnom určovaní ich obchodnej politiky, totiž

môže mať rovnako za následok vznik vážnych prekážok efektívnej hospodárskej súťaže.

Z toho vyplýva, že ak z odôvodnení rozhodnutia o nezlučiteľnosti oznámenej koncentrácie so spoločným trhom, dokonca aj z tých, ktoré sa formálne venujú analýze vzniku alebo posilnenia dominantného postavenia, vyplýva, že táto koncentrácia bude mať značné protisúťažné účinky, nemožno toto rozhodnutie považovať za protiprávne len preto, že Komisia svoj opis týchto skutočností výslovne a špecificky nespojila s druhým kritériom článku 2 nariadenia č. 4064/89, či už pokiaľ ide o povinnosť odôvodnenia stanovenú v článku 253 ES, alebo o vec samu. Opačný prístup by totiž znamenal, že Komisia by mala čisto formálnu povinnosť odvolať sa dvakrát na tie isté odôvodnenia, prvýkrát vo svojej analýze vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia na danom trhu a druhýkrát vo vzťahu k vážnym prekážkam hospodárskej súťaže na spoločnom trhu.

(pozri body 84, 86 — 89)

8. Dominantné postavenie sa preukazuje tým, že daný podnik má také silné hospodárske postavenie, že môže brániť zachovaniu efektívnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu tým, že má možnosť správať sa v značnej miere nezávisle od svojich konkurentov, klientov a napokon aj spotrebiteľov. V tejto súvislosti na konštatovanie existencie dominantného postavenia Komisia nemusí preukázať, že konkurenti podniku budú vylúčení z trhu.

(pozri body 85, 114, 243)

9. Aj keď sa význam trhových podielov na jednotlivých trhoch môže líšiť, mimoriadne významný trhový podiel je sám osebe s výnimkou mimoriadnych okolností dôkazom existencie dominantného postavenia. Tak je tomu v prípade 50 % trhového podielu.

Pokiaľ však ide o trh charakterizovaný zadávaním obmedzeného počtu zákaziek vysokej hodnoty, skutočnosť, že istý podnik vyhral ostatnú verejnú súťaž, nevyhnutne neznamená, že niektorý z jeho konkurentov nemôže vyhrať ďalšiu. Za podmienky, že ponúka konkurencieschopný výrobok a že iné fak-

tory nehrajú rozhodujúcou mierou v prospech prvej spoločnosti, môže konkurent vždy vyhrať dôležitú zákazku, a na jeden ťah tak značne zvýšiť svoj trhový podiel.

Toto konštatovanie však neodôvodňuje záver, že trhový podiel nemá takmer žiaden význam pre posúdenie sily jednotlivých výrobcov na takomto trhu, najmä ak sú trhové podiely relatívne stabilné alebo existuje tendencia posilňovania postavenia jedného podniku. Skutočnosť, že si výrobca zachováva, ba dokonca posilňuje svoj trhový podiel, je aj na trhu podliehajúcim verejným obchodným súťažiam ukazovateľom trhovej sily. Nevyhnutne totiž prichádza moment, keď rozdiel medzi trhovým podielom výrobcu a trhovým podielom konkurentov nemožno viac pripísať obmedzenému počtu verejných obchodných súťaží, ktoré predstavujú dopyt na trhu.

(pozri body 115, 149 — 151, 540, 571)

10. Skutočnosť, že podnik je nútený znížiť ceny pod tlakom znižovania cien, na ktoré sa podujali konkurenti, je vo všeobecnosti nezlučiteľná s nezávislosťou správania, ktorá je typická pre dominantné postavenie.

V každom prípade ani existencia silnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu nevyklucuje, aby na tom istom trhu existovalo dominantné postavenie, keďže to je v zásade charakterizované schopnosťou správať sa vo svojej trhovej stratégii nezávisle od tejto hospodárskej súťaže a neutrpieť pritom z tohto dôvodu ujmu. Prípadná existencia hospodárskej súťaže na trhu je samozrejme relevantnou okolnosťou, najmä pokiaľ ide o posúdenie existencie dominantného postavenia, nie je však sama osebe v tomto ohľade rozhodujúca.

Preto na trhu, ktorý sa týka výrobkov predávaných v rámci verejných obchodných súťaží, ktoré sa konajú pravidelne, týkajú sa predajov vysokej hodnoty a sú charakterizované opakujúcimi sa rokovania, nevyhnutne dochádza k finančným ústupkom zo strany uchádzačov v takej či onakej forme, keďže tento fenomén je neoddeliteľnou súčasťou procesu rokovaní. V tomto kontexte

samotná skutočnosť, že podnik navrhol zľavy, aby vyhral určité verejné obchodné súťaže, nie je sama osebe nezlučiteľná s existenciou jeho dominantného postavenia.

(pozri body 116, 117, 184, 215, 249)

11. Ak v tejto súvislosti príslušné orgány jedného alebo viacerých tretích štátov v rámci svojich konaní posúdia určitú otázku istým spôsobom, samo osebe to nestačí na to, aby bolo vyvrátené prípadne iné posúdenie príslušných orgánov Spoločenstva. Dôkazy a tvrdenia predkladané v rámci správneho konania na úrovni Spoločenstva, ako aj aplikovateľné právne normy sa nevyhnutne nezhodujú s tými, ktoré zohľadňujú orgány tretích štátov, a preto sa posúdenia jedných a druhých môžu rozchádzať. Ak sa niektorý účastník konania domnieva, že odôvodnenie určitého záveru orgánu tretieho štátu má mimoriadny význam a možno ho použiť v konaní podľa práva Spoločenstva, vždy sa naň môže odvolať, pokiaľ ide o vec samu, ale dôkazná sila takéhoto odôvodnenia nie je rozhodujúca.

(pozri bod 179)

12. Protisúťažné účinky koncentrácie vyplývajúce z priameho vertikálneho vzťahu medzi dodávateľom a zákazníkom závisia od budúceho správania subjektu — výsledku koncentrácie, bez ktorého by tento aspekt koncentrácie nemal žiaden negatívny účinok. Komisii preto prináleží, aby predložila presvedčivé dôkazy o pravdepodobnosti takéhoto správania.

V určitých prípadoch by takýmito dôkazmi mohli byť ekonomické štúdie stanovujúce pravdepodobný vývoj situácie na trhu, poukazujúce na existenciu motivácie subjektu — výsledku koncentrácie správať sa určitým spôsobom.

Keďže v práve Spoločenstva prevažuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, neexistencia dôkazov tohto druhu nie je sama osebe rozhodujúca. Najmä v situácii, keď je zjavné, že obchodný záujem podniku podstatným spôsobom vedie k preväženiu určitého správania, akým je využitie možnosti narušiť činnosť konkurenta, Komisia sa nedopúšťa zjavne nesprávneho právneho posúdenia, ak sa domnieva, že je pravdepodobné, že by sa subjekt výsledkom koncentrácie správal predpokladaným spôsobom. V takom prípade môžu samotné hospodárske a obchodné okol-

nosti prejednávanej veci predstavovať presvedčivé dôkazy požadované judikaturom.

(pozri body 295 — 297, 433)

na hospodársku súťaž na rôznych trhoch. Prináleží jej taktiež, aby práve naopak osobitne analyzovala pravdepodobný vývoj každého trhu, vo vzťahu ku ktorému sa snaží preukázať, že by v dôsledku koncentrácie došlo k vytvoreniu alebo posilneniu dominantného postavenia, a to na základe presvedčivých dôkazov.

13. Ak aj dominantné postavenie nemôže podnik zbavovať práva chrániť svoje vlastné obchodné záujmy, niektoré správania majú povahu zneužitia vtedy, ak majú za cieľ najmä posilniť toto dominantné postavenie a následne ho zneužívať. Odmietnutie predať dôležitú súčiastku svojim konkurentom zo strany podniku v dominantnom postavení je samo osebe zneužitím tohto postavenia.

(pozri body 327, 429, 433, 464)

(pozri bod 306)

14. Komisii pri analýze účinkov koncentrácie prináleží, aby v súvislosti s budúcim vývojom trhu na základe presvedčivých dôkazov a s dostatočným stupňom pravdepodobnosti budúceho vývoja trhu preukázala, že nielenže k možnému správaniu, ktoré predvída, v blízkej budúcnosti dôjde, ale že toto správanie bude okrem toho viesť k vytvoreniu alebo posilneniu dominantného postavenia v relatívne blízkej budúcnosti. Nestačí, keď Komisia uvedie súbor logických avšak hypotetických krokov, pre ktoré sa obáva, že by ich praktické uskutočnenie malo negatívne dôsledky

(pozri bod 505)

15. Zohľadnenie odpovedí účastníka konania Súdom prvého stupňa na otázky položené ako opatrenia na zabezpečenie priebehu konania na základe článku 64 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, pričom druhý účastník konania už, podľa okolností, mal možnosť zaujať stanovisko k týmto skutočnostiam na pojednávaní, neporušuje článok 48 tohto rokovacieho poriadku.

16. Zo skutočnosti, že Komisia sa nemôže uspokojiť so sumárnym odôvodnením, ak rozšíri rozsah rozhodovacej praxe –

na rozdiel od prípadu, že rozhodnutie je prijaté v súlade s líniou ustálenej rozhodovacej praxe – ale musí takéto rozhodnutie zdôvodniť explicitným spôsobom, nemožno vyvodiť, že je povinná okrem odôvodnenia svojho rozhodnutia odkazom na spis týkajúci sa veci osobitne vysvetliť dôvody, pre ktoré dospela k inému záveru ako v predchádzajúcej veci, ktorá sa týkala podobných alebo rovnakých situácií alebo v ktorej vystupovali rovnaké hospodárske subjekty.

(pozri bod 513)

relevantné tie, ktoré sú najvhodnejšie za okolností dotknutej veci, zachováva si široký manévrovací priestor.

V tejto súvislosti sa Komisia v oznámení o definícii trhu nezaviazala používať presnú a konkrétnu metódu s cieľom posúdiť zastupiteľnosť na strane dopytu. Naopak, konštatovala, že prístup, ktorý zvolí, sa bude musieť líšiť podľa okolností každého osobitného prípadu a že si zachováva významnú časť svojej miery voľnej úvahy, aby mohla každý prípad prejednávanej veci riešiť vhodným spôsobom.

17. Komisia sa nemôže odchýliť od pravidiel, ktoré si sama stanovila. Preto je v rozsahu, v akom oznámenie o definícii trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva poukazuje na základe imperatívnych formulácií na metódu, ktorou Komisia zamýšľa definovať trhy v budúcnosti a neponecháva žiadnu mieru voľnej úvahy, povinná účinne dodržiavať znenie tohto oznámenia.

(pozri body 516, 519)

Ak sa Komisia v oznámení vyjadrí spôsobom, ktorý jej ponechá možnosť zvoliť si medzi typmi dôkazov alebo prístupov, ktoré môžu byť teoreticky

18. Pokiaľ ide o preskúmanie zlučiteľnosti koncentrácie so spoločným trhom Komisiou v rozsahu, v akom bod 36 oznámenia o definícii trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva upresňuje, že „funkčná zameniteľnosť alebo podobné vlastnosti nemusia byť samy osebe dostatočnými kritériami, pretože citlivosť zákazníkov na zmeny relatívnych cien môže byť tiež určená inými okolnosťami“, z tejto citácie a *contrario* vyplýva, že v určitých prípadoch

doch, ba dokonca ako všeobecné pravidlo s výnimkou osobitných okolností, ktoré poukazujú na opak, sú výrobky, ktoré sú funkčne zameniteľné a ktoré majú podobné vlastnosti, zastupiteľné.

stupňa hospodárskej súťaže, ktorá ešte na trhu existuje, alebo jej rozvoja.

(pozri bod 524)

V situácii, kde je jediná bezprostredná hospodárska súťaž na dotknutom trhu nepriama a relatívne slabá, je skutočnosť, že podnik nadobudne svojho jediného konkurenta, ktorý na tomto trhu stále obchoduje, osobitne škodlivá. Analogicky je potrebné uplatniť vyššie uvedené zásady, ktoré boli vypracované v kontexte zákazu zneužívania dominantného postavenia v právnom rámci príbuznom kontrole koncentrácií tým, že sa konštatuje, že čím je dominancia podniku väčšia, tým viac mu prináleží osobitná zodpovednosť zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo ešte viac oslabiť alebo *a fortiori* vylúčiť hospodársku súťaž, ktorá na trhu stále existuje.

19. V oblasti uplatnenia článku 82 ES nevyplýva zo samotného konštatovania existencie dominantného postavenia výčitka dotknutému podniku, toto konštatovanie len znamená, že mu nezávisle od dôvodov tohto postavenia prináleží osobitná zodpovednosť nenarušovať svojím správaním efektívnu a neskreslenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu. Okrem toho pojem zneužívania v zmysle článku 82 ES je objektívnym pojmom vzťahujúcim sa na správanie podniku v dominantnom postavení, ktoré môže ovplyvniť štruktúru trhu, kde je práve z dôvodu prítomnosti dotknutého podniku stupeň hospodárskej súťaže oslabený a ktorého účinkom je z dôvodu voľby iných prostriedkov, ako sú prostriedky prevládajúce v rámci normálnej hospodárskej súťaže výrobkov alebo služieb na základe plnení hospodárskych subjektov, vytváranie prekážok udržania

Z toho vyplýva, že za takýchto okolností prináleží účastníkom koncentrácie predložiť dôkazy, z ktorých by vyplývala neexistencia akejkoľvek efektívnej hospodárskej súťaže na trhu pred koncentráciou.

(pozri body 549 — 551)

20. V rámci nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi, môže Komisia prijať len záväzky, ktoré môžu

dať oznámenú operáciu do súladu so spoločným trhom. V tejto súvislosti je potrebné usúdiť, že štrukturálne záväzky navrhnuté účastníkmi konania spĺňajú toto kritérium len v rozsahu, v akom Komisia môže s istotou dospieť k záveru, že ich bude možné splniť a že nové obchodné štruktúry, ktoré na ich základe vzniknú, budú dostatočne životaschopné a trvalé, aby sa v relatívne blízkej budúcnosti nemohlo vyskytnúť vytvorenie alebo posilnenie dominantného postavenia alebo prekážky efektívnej hospodárskej súťaže, ktorým majú záväzky zabrániť.

(pozri body 555, 612)

21. V záujme zabezpečenia právnej istoty a správneho úradného postupu je potrebné — ak má byť žaloba prípustná —, aby základné skutkové a právne okolnosti, na ktorých je založená, vychádzali aspoň sumárne, ale v každom prípade ucelene a zrozumiteľne z textu samotného návrhu. Aj keď v tejto súvislosti možno hlavnú časť návrhu vo vzťahu ku konkrétnymi otázkami oprieť a doplniť na základe odkazov na výňatky z dokumentov, ktoré sú k nemu pripojené, všeobecný odkaz na iné písomnosti,

aj keby boli pripojené k návrhu, nemôže zmierniť neexistenciu základných prvkov právnej argumentácie, ktoré sa musia nachádzať v návrhu.

(pozri bod 592)

22. Konanie o prístupe k spisu vo veciach hospodárskej súťaže má za cieľ umožniť adresátom oznámenia o výhradách preskúmať dôkazy uvedené v spise Komisie, aby sa mohli účinne vyjadriť k záverom, ku ktorým Komisia dospela na ich základe. Právo na prístup k spisu je odôvodnené potrebou zabezpečiť dotknutým podnikom možnosť účinne sa brániť proti výhradám, ktoré sú voči nim v uvedenom oznámení formulované.

Prístup k určitým dokumentom však môže byť zamietnutý, a to najmä k tým dokumentom alebo ich častiam, ktoré obsahujú obchodné tajomstvá iných podnikov, k interným dokumentom Komisie, k informáciám umožňujúcim identifikovať sťažovateľov, ktorí si neželajú odhaliť svoju identitu, ako aj k informáciám, ktoré boli Komisii poskytnuté pod podmienkou zachovania ich dôverného charakteru.

Hoci majú podniky právo na ochranu svojich obchodných tajomstiev, toto právo musí byť v rovnováhe s právom na obranu. Komisia preto môže byť povinná zosúladiť protichodné záujmy prípravou znení dokumentov, ktoré obsahujú obchodné tajomstvá alebo iné citlivé informácie vo verzii, ktorá nemá dôverný charakter. Rovnaké zásady možno použiť pri prístupe k spisom vo veciach koncentrácií skúmaných v rámci nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi, aj keď uplatnenie týchto zásad môže byť rozumne podmienené požiadavkou rýchlosti, ktorá charakterizuje všeobecný systém tohto nariadenia. Nie je potrebné uplatňovať inú alebo širšiu úroveň ochrany v súvislosti s právom na obranu v oblasti kontroly koncentrácií ako v oblasti porušenia práv.

den vplyv na zákonnosť konania. Naopak, ak sa ukáže, že podnik nemal v štádiu správneho konania prístup k dokumentu vo svoj prospech, teda k dôkazu, ktorý mohol byť užitočný pre jeho obranu a ktorý preto mohol spôsobiť iný výsledok správneho konania za predpokladu, že sa ho uvedený podnik mohol dovoliť, musí byť odôvodnenie v rozhodnutí, ktoré je ovplyvnené týmto dokumentom, v zásade považované za odôvodnenie postihnuté vadou.

(pozri bod 649)

(pozri body 629 — 631)

23. V rámci správneho konania v oblasti hospodárskej súťaže je potrebné rozlišovať medzi dôkazmi výlučne v jeho prospech žalobcu a dokumentmi v jeho prospech alebo dokumentmi obsahujúcimi dôkazy v jeho prospech v súvislosti s prístupom k spisu. Dôkazy v neprospech žalobcu sú relevantné, len pokiaľ sa o ne Komisia opiera, pričom v tomto prípade je ich oznámenie nevyhnutné, ale v prípade, že sa na ne neodvoláva, nemá ich oznámenie žia-
24. Žiadosť o dôverné zaobchádzanie v konaní týkajúcom sa hospodárskej súťaže môže odôvodniť zamietnutie prístupu k dokumentom pochádzajúcim od tretích osôb, ako sú sťažnosti. Podnik v dominantnom postavení na trhu môže prijať protiopatrenia voči svojim konkurentom, dodávateľom alebo zákaznikom, ktorí spolupracovali pri vyšetrovaní Komisie, a za takýchto okolností tretie podniky, ktoré odovzdajú Komisii v priebehu jej vyšetrovania dokumenty, v súvislosti s ktorými sa domnievajú, že

ich odovzdanie môže spôsobiť odvetné opatrenia proti nim, tak môžu urobiť len s vedomím, že ich žiadosť o dôverné zaobchádzanie bude zohľadnená.

písomné a ústne pripomienky k oznámeniu o výhradách, mu umožnila včas vyjadriť svoje stanovisko k prijatým výhradám.

(pozri bod 650)

(pozri body 692, 693)

25. Právo byť vypočutý v rámci konania v oblasti hospodárskej súťaže sa týka len pripomienok, ktoré má Komisia v úmysle zohľadniť.

Berúc teda do úvahy, že cieľom rozhodnutia o začatí konania na základe článku 6 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi nie je oznámenie námietok účastníkom konania, ale len predbežné vyjadrenie vážnych pochybností, ktoré Komisiu viedli k začatiu druhej fázy vyšetrovania, podnik nemôže tvrdiť, že neumožnenie prístupu k spisu pred zaslaním oznámenia o výhradách negatívne zasiahlo do jeho možnosti brániť sa. Skutočnosť, že podnik mal po tom, ako mu bol umožnený prístup k správnejmu spisu Komisie, príležitosť predložiť v prejednávanej veci svoje

26. Hoci z článku 18 ods. 1 nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi vyplýva, že účastníci konania musia mať možnosť predložiť svoje pripomienky od začatia konania, nemožno z neho vyvodiť, že Komisia je povinná umožniť prístup k svojmu správnejmu spisu v tomto ranom štádiu. Skutočnosť, že účastníci konania musia mať prístup k správnejmu spisu Komisie, aby sa v konečnom dôsledku mohli brániť proti jej výhradám uvedeným v OV, nemožno vykladať tak, že Komisiu zaväzuje, aby im počas celého konania poskytovala prístup k svojmu spisu po častiach, pretože to by pre túto inštitúciu znamenalo neprimeranú záťaž.

(pozri bod 694)

27. Aby Komisia mohla dodržať časový rozvrh upravený nariadením č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi, je potrebné, aby priebežné lehoty stanovené v každom štádiu konania boli takisto krátke. Táto okolnosť svojou podstatou znevýhodňuje podmienky, za ktorých účastníci konania musia pracovať, ale zákonodarca usúdil, že zisk na strane rýchlosti takúto obeť vyvažuje, najmä s cieľom zohľadniť obchodný záujem účastníkov oznámenej koncentrácie zavŕšiť čo najrýchlejšie svoj projekt. V tejto súvislosti je pri posudzovaní údajných porušení práva na obranu v kontexte konania podľa nariadenia č. 4064/89 potrebné zohľadniť požiadavku rýchlosti, ktorá je typická pre všeobecný systém tohto nariadenia.

Za týchto okolností sa účastníci oznámenej koncentrácie môžu dovoliavať krátkosti lehôt, ktoré mali v rámci tohto konania k dispozícii, len v prípade, že tieto lehoty nie sú primerané dĺžke konania ako celku.

(pozri body 701 — 703)

Okrem toho podľa článku 21 nariadenia č. 447/98 o oznámeniach, lehotách a vypočutí dotknutých osôb ustanovených v nariadení Rady (EHS) č. 4064/89, ktorý sa uplatňuje najmä pri lehote na odpoveď na oznámenie o výhradách stanovenej podľa článku 13 rovnakého nariadenia, má Komisia zohľadniť čas potrebný na prípravu vyjadrenia a naliehavosť prípadu. Je teda úlohou Komisie, aby v čo najväčšej miere zosúladila právo na obranu oznamovateľov koncentrácie a vyššie uvedenú potrebu prijať urýchlene konečné rozhodnutie.

28. Aj keď štatút vyšetrovateľa bol nadobudnutím účinnosti rozhodnutia 2001/462 o pôsobnosti vyšetrovateľov v niektorých konaniach vo veci hospodárskej súťaže zmenený, najmä v rozsahu, v akom je vyšetrovateľ podľa článku 2 ods. 2 tohto rozhodnutia na administratívne účely pričlenený k členovi Komisie zodpovednému za hospodársku súťaž miesto ku generálnemu riaditeľstvu pre hospodársku súťaž, z tohto rozhodnutia jasne vyplýva, že nová funkcia vyšetrovateľa je priamou náhradou pôvodnej funkcie rovnakého mena podľa rozhodnutia 94/810. Za týchto okolností je potrebné sa domnievať, že ak neexistuje rozhodnutie, ktorým sa ukončuje jeho vymenovanie podľa článku 2 ods. 1 rozhodnutia 2001/462, pôvodný vyšetrovateľ zostáva aj po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia vo funkcii.

Tento výklad vyššie uvedených textov je posilnený objektívnou potrebou, pokiaľ ide o funkciu vyšetrovateľa, a to zabezpečiť funkčnú kontinuitu v súlade so zásadou správneho úradného postupu. Rozhodnutie 2001/462 nevyhnutne nadobudlo účinnosť počas priebehu určitých konaní. Ak by bolo účinkom nadobudnutia účinnosti rozhodnutia 2001/462 v spojení s neexistenciou vymenovania nového vyšetrovateľa situácia, v ktorej by nikto nebol poverený výkonom tejto funkcie, bolo by nemožné pokračovať v týchto konaniach, čo by ustanovenia nariadenia č. 4064/89, ako aj rozhodnutia 2001/462 zbavilo potrebného účinku v súvislosti s týmito konaniami. Je preto potrebné sa domnievať, že vyšetrovateľ, ktorý túto funkciu zastával v čase nadobudnutia účinnosti rozhodnutia 2001/462, zostáva poverený jej výkonom, kým sa nerozhodne inak, aspoň do momentu ukončenia konaní, v ktorých už konal.

(pozri body 719, 720)

29. Základné práva sú neoddeliteľnou súčasťou všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie zabezpečuje súd Spoločenstva. Na tento účel Súdny dvor a Súd prvého stupňa získavajú podnety zo spoločných ústavných tradícií členských štátov, ako aj z usmernení, ktoré poskytujú medzinárodné zmluvy týkajúce sa ochrany ľudských práv, na ktorých členské štáty spolupracovali a ku ktorým pristúpili. Európsky dohovor o ľudských právach má v tomto ohľade osobitný význam. Okrem toho podľa článku 6 ods. 2 EÚ „Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje Európsky dohovor o základných právach a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov, ako základných princípov práva spoločenstva“.

(pozri bod 725)